

KÖSZEG ÉS VIDÉKE

Szépirodalmi, társadalmi, és közgazdasági hetilap.

Megjelenik hetenkint egyszer, vasárnapon.

Előfizetési ár:

Egész évre 4 forint — 8 korona, félévre 2 forint — 4 korona, negyedévre 1 forint — 2 korona.

Egyes szám ára 10 kr. = 20 fillér.

Felelős szerkesztő:

WITTINGER ANTAL.

Kiadó és laptulajdonos:

FEIGL GYULA.

Előfizetési pénzek és reklamációk a kiadótulajdonoshoz, Feigl Gyula nyomdáshoz (városkör 81) intézendők. Nyitlár sora 40 fr. — Hirdetések nagyság szerint.

A test.

(+) Választókerületről, sajnos, sokat hallani szép Magyarországon. Egyházközség, tanközség, szinikerület szintén szerepet játszanak nyilvános életünkben. De a tornakerületek — ?

Ezekről, valljuk meg, a szakembereken kívül csak a legkiválóbb szellemek tudnak: a kik elég sokoldalúak s éber figyelemmel kísérik kulturmozgalmaink minden ágát. A nagy tömeg a maga boldog felületességével nézi a világot: mit neki életkérdések, ha nem az ő élete van kérdésben; mit neki ideális szempontok vagy praktikus hasznok, ha nem az ő foglalkozásukra nyújtja; mit neki a jövő nemzedékének edzett életerejére, mikor ő maga a mámorító jelennek élvezeteit mohón szürcsöli.

Igen: manapság, a test kultuszának legfényesebb uapjaiban, mikor a bankettek járványa dühöng, a női divat hazug szabása, duzzadt ruhaujjai a test túltengését hirdetik, az illatszerekkel élés (helyesebben: visszaélés) az érzékeknek tömjénez, operaházunknak az egyetlen pénztári sikert egy ballet, azaz idomok kiállítása szerezte, a hírlapelárusítás pedig a nyers „passer par la” leleplezésének köszönheti legmagasabb recordját — manapság a test eszményibb fogalomkörével, nevelésével, szebb képességeinek kifejtésével, brutális hatalmának eluyomásával a nép nem törődik. „A mit megettünk, azt a világ nem látja”, mondja a szegényebborsu ember, s megloasztja testét a célszerű, erőtadó tápláléktól; kiköltözik a város szélére, személtérakó helyen, megmételyezett talajra épített czifra házakba, csak, hogy eldicsekedjék „szép lakásával”, nem törődve azzal, hogy a nedvesfalú épület a görvély mérget oltja be gyermekei szenge testébe; és vétkes gyönyörrel túri, hogy a nagyvárosok utcái eleven kirakatokkal lázba borítsák a testet és idő előtt elsorvaszadják. Maga a

székesfőváros hatósága megy elől rossz példával: máig sem gondoskodott elegendő zöldről és legalább minden kerületben egy-egy jókora területről, a hol a mozgással járó játékok megadnák a zsendülő testnek azt, a mi a testé.*

Mintha nem az emberanyag volna a legbecesebb! mintha a mai nemzedék valami drágábbat, méltóbbat, nemesebbet hagyhatna hátra, mint a maga megújodását magzataiban. Mintha Faust módjára Homunculus állíthatnánk elő görebben és állandó villamfényárammal önthetnők körül, mint a mesterségesen tenyésztett növényzetet . . . . . Könnyebb is ez, mint embert nevelni.

Homunculus törpe maradt és rövid életű; az állandó fénynek kitett, az éjjeli pihenés nélküli növények pedig egyoldalúan fejlődnek, kikelnek formajukból és megtagadják üde színüket. A szervezetet gondozni, nevelni kell; éberem kell örködni fölötte, ismerni kell szükségleteit, fejlődésének minimális és maximális határait, valamint akadályait. Sőt többet: tudni kell, hogy az iskolában elkülönítettnek tanult test és lélek, kedély és szellem, hangulat és szenvedély stb. ép úgy üresfogalmak, mint a mit az ujjperc, végtag, törzs elnevezések alatt értünk. A ki szívtágulásban szenved: annak nemcsak a szíve beteg, annak a szervezete a szív szomszédságában is meg van támadva, a hová a kitáguló izomszövet terjeszkedése nyomást, fájdalmat okoz. Külön a szívvel nem lehet úgy elbánni, mint a hogyan az asztalfiát kihúzhatni; ép úgy külön a test és külső a lélek nem tekinthető — lélek nélkül a test nem ember többé, hanem holt tetem; testi dispositiok nélkül pedig lelki élet nem képzelhető. A puposnak, sántának más a lelkiülete, más tapasztalatai és fogalmai vannak a szerelemről vagy az ünzet-

* Hiszen még nálunk Köszegen sem találunk alkalmas játéktérrel.

lenségről, mint a külső előnyökkel ékes, önértékben túlzó ficsurnak; de a gerinczén vagy fellábán kívül is van tagjaiban rendellenesség. Ismét igaza van a közmondásnak, hogy a baj nem jár egyedül. És mekkora baj az, hogy Magyarország a testi nevelés terén annyira hátramaradt! mekkora visszahatással van ez a lelki, a szellemi élet átlagára?

Már találkoztunk azzal az ellenvetéssel, hogy ime a millenium után egy évvel elértük mi is azt, hogy az Andrassy-út ostenden tele van kitünő testi nevelésű urak és hölgyek perdülő kerékpárjaival, sőt a gonosztevők közt is egy athléta birta a legnagyobb borzalmat kelteni, a Gellért-hegyen elkövetett gyilkossággal. Csakhogy ez nem komoly érv. Elvetemült jellemek mindenütt akadnak, tornaversenybírák, sőt becsületbírák közt is; az Andrassy-út hors concours hajszája pedig, sajnos, ma még nem több, mint a divatnak hódolás — egy kissé félénken az est homályába burkolózva, vagy talán kaczer számíttással az este izgatottabb képzeletre . . . . . A való az, hogy egészséges szervezetű embernek, módjával, jót tesz a kerékpározás, de ez csak egyoldalú testgyakorlat még akkor is, ha általánosná lesz, mint közlekedési mód.

A józan, bölcs cél mindenestre az egyenletes képzés: a test erejének, kitartásának, ügyességének mindenoldali fejlesztése, karöltve a lelki, a jellembeli, a szellembeli képességek lehető kifejtésével. A ki a futásban díjakat nyer, mint a gellérthegyi gyilkos: még nagyon messze állhat a harmonikus, tökéletes testi-lelki nevelés tisztességes, átlagos színvonalától. A középiskolákban taufott rendszeres torna — ott a hol tanára jeles szakértő és buzgó — nemcsak az izmok szívós tömegét és hajlékonyságát növeli, hanem ugyan oly mértékben gyakorolja a jellemre oly fontos becsületet és akaraterőt, a felfogás eszközt a figyel-

TÁRCZA.

Válás után.

Irta: KÓBOR TAMÁS.

A válópör meglehetősen simán folyt és immár félészledeje, hogy Varjas Géza ismét belefogott a legényéletbe. Es az élet eléggé mulatságosnak látszott. Ott látták mindenütt, a hol mulatni lehet, vidám kompániának, tarokktársaságoknak tagja lett és hajnal előtt sohasem tért haza. Most is, mikor legényeletében megleszük, a kávéházban ül, éjjel után, a nagy kerek asztalnál, mely körül tizen szoktak ülni, füstölve politizálva és trágárkodva. Esuttal azonban csak ketten vannak, sőt néhány percczel előbb egészen magában volt, morgván szíva a szivarját a szeretett volna haza menni, de nem tudott, mivel a szokásnak már egészen rabja lett.

— Hehe, nevetett ez a második, a ki hozzá telepedett, egy apró szőke ezvikkeres ur, mégis csak jobb élet a páratlan, mint a páros élet.

— Bizony jobb, felelt Varjas Géza olyan hangon, mintha a cselédjére mordulna. Hát nem látod, hogy jobb? Különösen mióta ide telepedtél hozzám.

— Igazán?

— Természetes, hiszen pokol társaság nélkül lenni, kivéve perze a feleséget.

— Ni, — szólt amaz, — mintha ironizálnál.

— Lelkemre mondod, eltaláltad. Szeretnék elküldöni, sőt kedvem támadt beléd kötni. Mert barátom, te nagyon toladó vagy.

— Ne fortyanj föl, nem becsületsértő, a mit monddok. Tolakodó vagy, mert sohasem törődöl embertársad állapotával, a kihez csatlakozol. Úgy érzem, száz lé-

péről is megláthatad volna rajtam, hogy szerettem volna magamban lenni, de nem lattad meg, mivel te nem szeretted volna magadban lenni. No hát, ne is légy. Maradj csak itt, majd mulattalak.

— De furcsa vagy!

— Természetes, mert őszinte vagyok. Minden ember furcsa, mikor nem komédiázik. Most pedig olyan kedvemben vagyok, hogy akár magamban is elbeszélgetnék. No hát, hallgasd te is. Tudom, hogy holnap már mindenki tudni fogja s ez nagyon fog bántani, de nem tehetek róla. Hat megnyitom előtéd a szívemet. Lásd és gyönyörködj benne, hogyan vonaglik.

— De kérlek, ha azt hiszed, hogy nem vagyok diszkrét . . .

— Hiszem, hiszem, bánom is én, mi vagy? Füll vagy, a ki ball. Ember, a ki hozzám hasonló ábrázatu. Tehát hallj meg: a feleségem kikoszorózott.

— Hogy értsem?

— Hát úgy értesd, hogy oda csusztam a szoknyájához, mint a kutya és kértem, jöjjön ismét hozzám, mert nem tudok nélküle élni. Es minden, amit elértem, az volt, hogy nem kacagott a szemem közé, hanem komolyan mandta: soha!

— Ugy-e, tréfálsz?

— Legyen tréfa. Hát elmondom neked az egész tréfát. — Hogy hogyan éltem a feleségemmel, azt tudod, hiszen titkoltam mindenki előtt. Alig a mézesbetek után kitért köztünk a háborúság. Nem voltunk egymáshoz valók. Ő nagyon házias természetű volt; a legfőbb gondja a konyha meg a fahérműs szekrény volt. Én meg szerettem a szórakozást, a mulatozást. S mivel nem akart velem tartani, hát magam mentem. Kezdetben ő bízott, hogy csak menjek, későbbben féltékenykedett és szcenákat csinált. Halálra gyötörtük egymást. Én annak tulajdonítottam házasérettségem, hogy csalódott a

szerelemben. Mit várt, valami mennyebb boldogságot ígért neki az illuziója, mint a valóság beváltani tudott. Ez minden aszonyi zsemberségnek a nyitja. De hát tehettem-e róla? Különösen mikor a magam illuziói is szertefoszlottak! Én is mist vártam a hitvesi szerelemtől s az én csalódásom jogosultabban vádolhatta őt. Én nyugalmat vártam, a mit a családi élet tényleg nyújtani szokott, odaadást, gondoskodást, a mit a feleség nyújtani szokott s egyiket sem kaptam meg. A konyhájának feláldozott volna mindent a feláldozott engem is. Az ebéd kitünő volt, az élet komisz. Fojtogatott a levegő, a tudat, hogy valaki minden lépésemre azámou tartja. Szabadság kellett nekem s irigyen gondoltam vissza legényeletemre s átkoztam döreségemért, hogy elhagyatottságnak néztem a függetlenségem. Ő nem tudott megalkudni a valóval a valósággal hiszterikus lett. Napról-napra megújult a bőz csata, mely rendszeren azzal végződött, hogy ő magára zárta a szoba ajtaját, én pedig fogtam a kalapomat és tohantam el. Végül beállt a katasztrófa. Micsoda boldogság volt az, a mikor kimondtuk a döntő szót és aznap ő el is költözött a szülőihez! Hogy szívtam magamba tele tudóval a levegőt, hogy izlett az első szivar, melyet újból a kávéházban szívtam el, éjjel után két órakor.

Mert az első vágyam volt betelni a szabadság gyönyörűségével. Nem mentem közétek, mert mindig irtóztam tőle, hogy mások tudjanak valamit abból, a mi köztünk történik. Egy külvárosi kocsmában vacsoráltam, az étel komisz volt, de nekem fölsőgesen izlett. Egy lebuiban hallgattam a leghitványabb chanonetteket és hölgyzenekaros kávéházban fejeztem be az estét. Aludni pedig szállodába mentem. Ne is lássam azt a lakást, a hol annyit gyötörtém vele.

Bizony, kár volt nem örökre szállóban maradni. Másnap hazamentem s valami végtelen sivárság töltött

met, az emlékezetet; fokozza a kedélynek oly nélkülözhetetlen önbizalmát s megajándékoz a jól végzett munka feletti édes megnyugvással. A kereskedelmi sat. iskolák tehát igen nagy mulasztást követnek el, ha a tornát nem kebelezik be kötelező tantárgyaik közé. A közoktatásügyi minisztérium meg igen nagy mulasztást követ el, míg be nem hozza az összes iskolákba, mindegyik osztályba a kötelező és napról-napra kijutó torna- és játékorákat.

Irjuk pedig mindezeket június végével, mikor Déván, Kecskeméten és Pécsen, azaz egy-egy tornakerületi központban, összegyűl a kerület tanulóifjúsága és gyönyörű látványt nyújtva, egyszersmind megnyugtató díszes nézőközönséget s a hivatalosan bíráló közegeket a serdülő nemzedék életrealitása felől. A kik ott felvonultak az iskolai zászló védő szárnya alatt: azok mindenha élő tanubizonyosságai lesznek a helyes testi nevelés harmónikus voltának, a külső és belső ember szoros összetartozásának. Az antik világnézet az ember tökéletességének biztosítékát látta ebben az elvben: tiszteld a testet! A régi időkre, az antik példákra vissza-visszatéríteni pedig éppen a mi időnkben vajmi főlemelő!

Katholikus autonómia.

A magyar katolikus egyház önkormányzatának létesítését célzó munkálatok megindultak széles hazában, meg nálunk Kőszegen is. Mult vasárnap délelőtt 11 órakor Major János prépost, városi plébános hívására a kőszegi plébániabeli híveknek mintegy négyszáza a bálház nagy termében összegyűlt, hogy értekezletté alakulva a kongresszus mibenlétét megértse és a választók összeírását eszközölje, valamint a kongresszusi képviselő-választást vezető ötös bizottságot kijelölje. Az értekezők lefolyását és a választás eredményét alább közöljük.

A kitűzött időnél jóval előbb megnepeült a bálház eleje és udvara. Katolikus választók voltak, akik az autonómia ügyében összehítt értekezleten akartak résztvenni. Mikor ezek közeledni látták plébánosukat, Major Jánost, megindultak a terem felé, melyben csakhamar megjelent az értekezletet összehívó prépost-plébános is, aki odaállva egy letértett asztal elé, az ismert keresztény köszöntést mondta el. A megjelentek erre hangos *mindörökké*-vel felelve mindjobban az asztal köré csoportosultak és tüyelemmel hallgatták meg az elnöklő plébánost. Ez mindenekelőtt örömet fejezte ki híveinek nagyszámu megjelenése fölött s az értekezők jegyzőjeül *Wittinger* Antalt ajánlja. Miután az értekezők *Wittinger* Antalt egyhangulag jegyzőjeül választotta, megszólal újra Major János prépost-plébános s az Ő Felsőge által jóváhagyott szabályzatra, valamint *Vasary* bíboros hercegprímás és a megyei püspök idevonatkozó rendelkezéseire való hivatkozással előbb magyar, majd német nyelven is fejtegeti az összejövétel célját, azután rövid körvonalakban ismerteti a katolikus autonómia körül 1848 óta teljesített munkálatokat, Ő Felsőgeének a kultuszminiszter előterjesztésére kibocsátott

legújabb rendeletét (1 megjelentek Ő Felsőge nevének emlékezők lelkes éjében törtek ki) s a fent már említett szabályzatnak némely pontjait olvassa fel, megmagyarázván még külön, hogy a szombathelyi egyházmegye a küszöbön álló autonómiai kongresszusra öt kerületből — melyek egyike a szombathelyi a szombathelyi, kőszegi, kőrmendi és német-újvári alesperességekből áll — ugyanannyi, vagyis 5 képviselő küldésére van jogosítva. Felhívja ebből kifolyólag már most az értekezőket, hogy a szombathelyi kerület képviselőjének megválasztásához szükséges előkészület és vezetés eszközzésére hivatott ötös bizottságot válassza meg.

Az értekezők erre az ötös bizottság egyik tagjául Major János prépost-plébánost választja meg, felkérve őt egyúttal, hogy a többi tagsági helyek betöltésére nézve tegyen ajánlatot. Major János ekkor sorban megnevezi *Markovits* Józsefet, *Lauringer* Jánost, *Horváth* Mátyást és *Wittinger* Antalt, kiket az értekezők egyhangulag rendes, id. *Kuntner* Ferenczet, *Schlapfer* Pált, *Fuchs* Ferenczet és *Mederl* Jánost pedig póttagokul megválaszt.

Major János prépost-plébános végezetül azon kijelentése után, hogy a szavazatok összeírásáról és a választás megejtéséről a hívek értesítve lesznek, meg néhány szóval fejtegeti az autonómia szükségességét, azután ama kívánsággal zárja be az értekezőket, hogy a jó Isten Kőszeg polgárságát és hívd népét eddig tanusított jó szándékában még sokáig tartsa meg.

HIREK.

— **Búcsu.** Ma ülik meg nagyobb egyházi ünnepségekkel az új plébánia-templom búcsuját. A tulajdonképeni ünnepség már pénteken vette kezdetét, de ma éri el tetőpontját. Reggel 8 órakor kis-mise lesz s utána előbb német, majd magyar hitkönyvek, 10 órakor ünnepélyes nagy-mise s annak végeztével a király- és György-utcán átvonuló körmenet. Fél 12 órakor megint csendes misét és delután 3 órakor ünnepélyes vacsorát tartanak.

— **Urnappja a benczéseknek.** Az urnapi körmenetet, — mint a multkor is említettük — csak plébánia-templomban tartották meg. A benczés-templomban vasárnap ülték Urnapját s a fungáló papok Major János prépost-plébános és *Kincs* István megédlelkészen kívül *Piff* György árvaházi vice-prefektus és *Ecker* Ferencz növendékpap.

— **Iskolaév vége.** A városnak különös élénk képe van. Idegen arczokat látunk az utcán, fiatal embereket, kiket mintha már láttunk volna pár évvel ezelőtt. Úgy van, ismerősök ők s az a bizonyos idegenség, a mi rajtuk észlelhető: a pelyhedző bajusz s a megváltozott vonás. Tele szítták már magukat idegenben a tudományul s most egy év után hazajöttek — pihenni. Amott egy másik csoporttal találkozunk, türelmetlenül fel-alá járó diákgyerekkel, akik alig győzik bevárni a *pakszus*-t, a melylyel útnak eresztik. Mert ők szintén haza törek szenek s most gyülekeznek utcáinkon, miut a vándorútra készülő madársereg a levegőben. Még egy-két gyülekezés s szállnak odább a meleg otthonba.

— **Vasárnapi munkaszünet.** Az 1891. évi XIII. t.-cz. és az ezen alapuló es kiadott miniszteri rendeletek az ipari munkának vasárnap szüneteléséről intézkednek. Mivel Kőszeg e tekintetben nem képez kivételt, kerjük e rendelkezéseknek szigorú alkalmazását és azoknak megbüntetését, akik a törvényes intézkedés ellen vétének.

— Hogy van, Erzsike?

— Köszönöm, uram, kitűnően. És ön?

— Szintén jól. Örülök, hogy olyan jó színben van. Ezzel otthagytam őt is és a bált is. De másnap, mint valami szerelmes gimnázista, ott álltam a kapujával szemben, leve órákon át, ha nem lép-e az utcára. S mikor csakugyan kilépett, megdöbbant a szívem és ellohoztam. Így üent ez négy heten keresztül. Nyomorult voltam, csak rá gondoltam, csak róla álmodtam.

Vége annyira belekábultam már, annyira megtörttem, hogy felkerestem. Nevetséges szcéna volt, szégyeltem is magamat. Oda léptem hozzá és mondtam:

— Erzsike, én nem tudok nélküle élni. Ha csak egy csepp szerelme megmaradt abból, a mit valaha irántam érzett, felejtse a történeteket és jöjjön ismét hozzám.

Csak annyit felelt:

— Sajnálom.

És ekkor térdre hullottam előtte és zokogtam. Megenyhült és kezet nyújtott.

— Barátom, — szolt, — mikor először beszélt nekem szerelemlről, akkor én voltam a tudatlan, most ön az én lelkiismeretesebb akarok lenni, mint ön volt. A szerelem, barátom, csak vágy az után, a mi nincs és gyilkosa a percz, mely szolgálja a vágyat. Ön visszahí, de ha mennék, ismét szabadulni akarna tőlem. Engedje meg, hogy okosabb legyek, mint ön. Minek az újabb gyötrelme s minék az újabb válás? Isten önnel.

És most itt ülök és mulatok. Azzal a tudattal, hogy mindig így fogok mulatni, ha csak föbe nem lövöm magamat. S mindez azért, mert nem ismertem sem magamat, sem a feleségemet. Vagy lehet, hogy a végzet, a férfi és asszony különbözősége folytán. A férfi állhatatos a szerelemben. Megcsalhatja az asszonyt, gyűlölhetheti is, de a szívében megmarad a szerelme. Az asszony szíve üeg hamar kihül, elfordul a szerelemtől, de a kiábránduláshoz ragaszkodik. Hát ez az én boldog legényéletem és most mulassunk tovább, ha tudsz valami okosat proponálni.

Nevezetesen felhívjuk a rendőrcég figyelmét némely éhes kereskedőre, aki a megengedett időn túl nem atálja a nyitott ajtóknál való eladást. És hogy megkönnyítsük e tekintetben a rendőrcég dolgát, tájékozással mindjárt a városkört nevezzük meg, mint ahol vasárnapok délutánjain jó lesz egy kis körütekinteni.

— **Katholikus autonómia.** A kath. választók mult vasárnapi értekezletén megválasztott ötös bizottság 'e hó 24-én tartotta alakuló ülését, elnökévé *Markovits* Józsefet, helyettes elnökévé Major Jánost és jegyzőjévé *Wittinger* Antalt választván meg. A bizottság a plébánián rögtön hozzáfogott a választók összeírásához és falragaszokon felhívja a katolikus választó polgárságot a választási előkészülete. A bizottság értesítése ez:

Ő cs. és ap. királyi Felsőge által 1869. évi október hó 25-én 20340. sz. a jóváhagyott s a magyarországi kath. egyház autonómiáját szervező gyűlés tagjainak választási módozatát tárgyzó szabályzat 19. §-a értelmében a kőszegi plébánia területére megválasztott ötös bizottság a választók összeírását mai napon megkezdette és azt bezárólag f. hó 30-ig naponként d. u. 3—6 óra között a helybeli kath. iskola első oszt. termében fogja folytatni. A szabályzat 18. §-a értelmében választó minden 24 éves kor. kath. férfi, a ki nem all valamely bünvádi kereset, illetve fenyíték alatt, vagy nem elmabeteg. Erről a kőszegi plébániához tartozó ker. kath. híveket azzal értesítjük, hogy érdekeik megóvása végett a bizottság előtt az összeírás tartama alatt jelentkezhetnek. Az összeírt választók névjegyzéke 1897. július 1-től bezárólag 8-ig naponként d. u. 3—6 óra között a kath. iskola első osztályu tanteremben megtekintés végett kitétetik, hogy a névjegyzék netáni hiányainak kiigazítására alkalom nyujtassák. A ki az összeírás ellen tett panaszára az összeíró bizottságnál orvoslást nem nyer, a középponti bizottsághoz fordulhat, mely e tárgyban véglegesen intézkedik.

Kelt Kőszegen, 1897. június 24-én.

Az ötös bizottság.

— **Záró ünnep.** A sz. Domonkosrendű növérék tan- és nevelő-intézetének bennlakó növendékei e hó 24-én zene-, ének- és szavalatszámokból álló műsorozattal záró-ünnepséget rendeztek. Az intézet egyik termében folyt le az érdekesnek mondható ünnepség s a növendékek szép számu és előkelő közönség előtt jeltét adták a legszebb előmenetelnek. A műsorozat számai ezek voltak:

1. *Walzer*, Spindler-től, 6 kézre előadták: *Áta* M., *Thassy* M. és *Mann* M.
2. *La petite mendiante*, Boucher de Pothés-től, szavalta: *Perthl* G.
3. *Les Madrilènes*, Bordése-től, éneklé *Regele* M. és *Czechmeister* L.
4. *Marche aux Flambeaux*, Skotson-tól, 8 kézre előadták: *Bathó* Sz., *Anhalt* A., *Regele* M., *Robitzka* R.
5. *A kis leány a zálogházban*, szavalta: *Peczöly* M.
6. *Polka de Concert*, Wallace-tól zong. előadta: *Hussy* M.
7. *Oly méla mély csend*, *Bodó* A.-tól, éneklé: *Szeibert* J.
8. *Népdalok*, *Allaga* G.-tól, czimbalmón előadta: *Scheck* T.
9. *Slavische Tänze*, *Dworak*-tól, 2 zong. 4 kézre előadták: *Szalay* M. és *Schek* T.
10. *Frohsinn*, *Gumbert*-tól, magán- és karének, az előbbi éneklék: *Bartos* Sz. és *Ruzsák* R.
11. *Rhapsodie Hongroise*, *Gaal*-tól, zong. előadta: *Herczeg* M.
12. *Bergmannsgruss*, *Anacker*-tól, melodráma kar- és magánénekekkel; szavalók voltak: *Szalay* II. és *Franz* V., magánénekesek: *Mészáros* K., *Szeibert* J., *Regele* M., *Bartos* Sz., *Ruzsák* R., *Schreiner* H., *Strauszky* L.; kísérik: a zongorán *Herczeg* M., harmoniumon *Nagy* P.
13. *Le Tourbillon*, *Guttmann*-tól, 2 zong. 4 kézre előadták: *Ruzsák* R. és *Franz* V.
14. *Népdalok*, énekelte a kar.
15. *Ungarische Lustspiel-Ouverture*, *Kéler* B.-tól, 8 kézre előadták: *Nyul* J., *Berke* M., *Hussy* M. és *Gárszik* J.

— **A gimnáziumi tanulók junálisa.** E hó 22-én tartották a helybeli gimnázium tanulói junálisukat. A vizsgálatok végeztével derült hangulatban vonult ki az ifjuság tanárainak vezetése mellett a *Klausen* erdőbe, a hol szabad teret engedhetett jó kedvének. A különböző játékok után következett az ossouna, a melyben a jó étvágyu fiuk a tanári kar vendégei voltak. A jelenvolt vendégek élvezettel hallgatták *Reindl* E. III. o. tanuló szavalását és az énekkar szép előadásait. Az ifjuság lelkes éljenzéssel hálálta meg az iránta tanusított jóindulatot és szeretetet, fáradhatatlan tanárainak és *Somogyi* Miklós főszolgabírónak, a ki már több ízben adta jelet a tanuló iránt való rokonszenvének és jóindulatának. Késő este volt már, midőn a víg fiuk énekesz mellett visszatértek a gimn. igazgató lakása elé, a honnan a *Szózat* eleneklése után a legjobb kedvben és egy kedves nap emlékeivel szép rendben távoztak otthonukba.

— **Gimnazisták tanulmányútja.** Gimnáziumunk ifjusága *Simon* Tádé, *Molnár* Beda, *Molnár* Saulpícz dr., *Halmos* Ákos dr., *Ruzsicska* Aurél és *Danka* Placid, tanárok kíséretében a mult hét csütörtökjén szép tanulmány-utat tett. A kora reggeli órákban vasútra ültek az ifjak és egyenesen Jaák felé vették útjukat, Kis-Únyomig vasuton, innen pedig gyalog menve. Jaákon mindjárt megérkezésük után *Halmos* Ákos dr. szentmisét mondott, melyen a tanulók szép misezeneikeket adták elő. Szentmise után kis pihenőt tartottak, hogy annál nagyobb figyelemmel és érdeklődéssel hallgathassák *Magyarász* Nándor jaáki plébános szép élvezetes előadását a gyönyörű stílu jaáki templomról, mely most épen restaurálási folyamatban van. Ápróra megnézték tanulóink mindent, mig csak az indulás ideje el nem érkezett. A deli vonattal Szombathelyre érkeztek diákjaink, hol szintén megállapodtak, hogy a várost megtekintésük. A vasúti állomásról egyenesen a *Berzsenyi*-szoborhoz indultak és halhatatlan vas megyei költőnk szobrának talapzatára nagyszámu és díszes közönség jelenlétében gyönyörű koszorút helyeztek. Azonban itt volt már az ebéd ideje is s a kis kiránduló társaság Gáb-

el. Sivár volt a lakás is, valami hiányzott belőle. Tán a gyöngéd női kéz szerető gondoskodása, vagy a hárpia éktelen veszekedése? Mindegy. Hiányzott. S már akkor megjíjedtem, feltem, hogy uem tudok nélküle élni.

Elutaztam, visszajöttem, el lettünk választva. Habzoltam a szabadság minden élvezetét, szeretőt is tartottam. Kártyáztam és ittam és nem tudtam elfelejteni őt. Mikor becsengettem a lakásomba, szomorúság fogott el, hogy nem látom őt, hidegen hátat fordítva nekem. Hogy nem hallom azt az édes, könyörtelen hangot, nem értem gyilkos szavait és nem tudul rám vérlázító igazságtalansága. A mulatság üres, badar és unalmas, a szerelem undok komédia, csak egy van, a miért érdemes élni: a feleség veszekedése.

Hogy én azt mutassam valakinek? Soha. A ki pórol jár a házassággal, ha azt nevetik, hagyján. A házasságban egyáltalán van valami nevetséges. De a ki felsült a válással, az meghalt abban a pillanatban, melyben nevetnek rajta.

Mulattam tehát s magamat is akartam ámitani. De mindig rá kellett gondolnom. És álmatlan éjszakákon sopánkodtam: és ha még egyszer végig szekirozna, milyen boldog volnék!

S növelte fájdalmamat az ő abszolút nyugalma, melyre szert tett. Lám, neki beütött a világ. Otthon volt a szüleinél és élt úgy, mint annak előtte, leánykorában. Nyugodtan, gondosan nevelte, olykor mulatva is. A minap a bálon találkozott vele. Ha látta volna, hogy vérzik a szívem! Milyen szép volt, istenem, milyen szép. S oda adtam volna az életem felét, ha gyűlölettel néz rám. De ő csak hidegen, közömbösen fogadta köszönőmet, miut egy futólagos ismerőset. Szerettem volna odamenni hozzá s tánczra kérni, de a többiek előtt ez nevetséges lett volna. Nem arra vágytam, hogy átfogjam a derekát, hanem hogy durván visszautasítson. De ismerem jól: annyira semmibe vesz, hogy még vissza se utasítana. Ez a tánczos, vagy az a tánczos: egyre megy.

De azért mégis csak megszólítottam.

riel György vendéglőjét kereste fel, hol a vendéglős pompás magyaros és kitűnő ebéddel lepte meg a fáradt utasokat. A jó étvágygal elköltött ebéd után a vendéglős kerti helyiségében levő tekepályán vidám tekezéssel töltötték az ifjak az időt, azonban ujja utnak kellett indulniok. Megnézték az impozáns szombathelyi székesegyházat, mely alkalommal Danka Placid tanár szolgált felvilágosító magyarázatokkal a tanulóknak. Szombathelyről Herénybe mentek, hol az urasági kastély bejáratánál Gothard Jenő fogadta a tanulókat Horváth Mátyás igazgatóval és Wagenhoffer Titusz tanárral együtt, kik kocsival mentek Kőszegről Herénybe a tanulók elé. Itt a gyönyörűen felszerelt természettani muzeumokat és a csillagvizsgáló tornyot a legnagyobb részletességgel és szíveséggel magyarázta a tudós házigazda a tanulóknak, kik azután a kastély kertjében valószínűleg fenyves, uri osonnához láttak, melylyel a vendégszerető házigazda lepte meg a gimnazistákat. A házigazda éltelese közben távozott Herényből ifjuságunk és gyalog folytatta útját Német-Gencsig, hol vasútra szállván, Kőszegre értek és víg énekszóval vonultak haza a legkellemesebb benyomásokkal és emlékekkel szívében.

— **A főgimnázium ügye.** A főgimnázium esendően nyugvó ügyét — mint értesülünk — legközelebb újból szönyegre hozzák és nagyobb energiával fogják felkarolni. Nem nyilatkozunk most bővebben a dolog felől, mert fölteszszük, hogy a szándék komoly és a megindítandó mozgalomnak lesz fogantaja.

— **Gözkürt a városházán.** A községi sörgyárnál alkalmazott gözkürt annak idején nagy port vert fel. Találgatták az emberek, hogy ugyan mire való az efféle „hanghordozás” s nem lehetett volna-e el a sörgyár ez új instrumentum nélkül. Valaki díjat is tűzött ki annak megfajtására, hogy vajjon szükséges-e, nem-e ez a gözkürt a sörgyárnál. A megfajtás során akkor majdnem az a beküldő nyerte el a pályadíjat, aki úgy találta, hogy *a gözkürt praktikus és jó valami, de nem a sör-, hanem a városház részére.* Ez a sikerült megfajtás szöveget üthetett némelyek fejében, mert — mint most halljuk — csak ugyan kürttel látják el a városházát, egy kis seprőben készült oppozícióval éberségre szándékozván inteni az ősdi fedelzet alatt munkálkodó hatóságot.

— **A hatóság figyelmébe.** Egészség- és tisztasági szempontból kívánatos a fürdőzés. Nem vitatja azt senki, valamint nem tilthatjuk meg senkinek, hogy ingyenes fürdőket ne használjon, különösen oly helyeken, ahol az bővíben kínálkozik. Hanem szükségesnek tartjuk, hogy e tekintetben egy kis rend uralkodjék s na fürdőjének egyesek tetesés szerint választott helyeken. Mit a napokban láttunk, hogy a gyöngyösmenti legjárta s észak helyek mellett a gyermekek egész csoportokban Ádám kosztumban fürdők, az még sem járja. E szemérmetlen kedvteléseket bizonyos korlátok közé kell szorítani s a hatóság dolga, hogy a nyílt helyeken való fürdözést rendezze.

— **Köszönet.** A községi takarékpénztár igazgató-sága a szombathelyi egyházmegye r. k. tanító-egyesület kebelében létesítendő *Tanítók Háza* ügyében kibocsátott és kezeim között levő gyűjtő-ívre 25 frtot volt szíves megszavazni s az összeget kezeimhez kiadni. A humanizmus oltárára rakott eme szép adományért hála s köszönetet mond *Wülfinger Antal.*

— **Halálozás.** Kaptuk a következő gyászlapot: Szentgyörgyi Czeke Cecília saját és testvérei nevében megtört szívvel jelenti szeretett nővérének, Szentgyörgyi Czeke Amáliának folyó évi június hó 24-én hosszas szenvedés után történt gyászos elhunytát. A boldogultnak hült tetemei folyó hó 25-én délután 1/2 6 órakor fognak a helybeli sírkertben örök nyugalomra tétetni. Az engesztelő szent mise-áldozatok hétfőn, f. hó 28-án d. e. 9 órakor fognak az új plebánia-templomban s Mindenhatónak bemutatni. Kőszeg, 1897. évi június hó 24-én. Áldott legyen emléke!

— **Meggyfa- virág.** Az úrvaház kertjének egyik meggyfáján az idei megérett termés mellett virágot találtak. A fának egy gyengébb hajtása virágzik s csak arra vagyunk kíváncsiak, hogy lesz-e a késői virágból gyümölcs.

— **Iparosok mulatsága.** A községi ipartestület, mely eddig csak a muga egyleti körében munkálkodott, egy pillanatra kilép e keretből és csatlakozik a mulatság-rendező sorába. Jól teszi. A közönség bizonyára szívesen fogja egyszer őket is támogatni, annál is inkább, mert valóban jótékony célú tűztek ki a tisztajövdelem hovatfordítására. Létezik ugyanis az ipartestület kebelében már néhány év óta egy önszorgélyzó egyesület, mely azt czélozza, hogy összegyűjtött tőkejükből elszegényedett, 65 éven felüli munkaképtelen iparosokat gyámolítson. Ez igen derék dolog és érdemes a támogatására. Eddig csak az ipartestület jövedelmeinek évi főösslegéből gyűjtöttek össze valamikéskét. Most mulatság révén is igyekeznek az alapot növesztetni. Az ipartestület ugyanis jövő hó 24-én a bálházban fényes táncmulatságot rendez. Lesz két zenekar, tűzijáték, igen érdekes tekepálya-verseny, feltűnést keltő tréfás és értékes nyere-ményekkel. A kerti helyiség szépen lesz díszítve és igen fényesen kivilágítva. A községi ifjúság fel lesz kérve a rendezőségre s ezeknek lesz kötelessége a vigalmat mennél élénkebbé s kellemesebbé tenni. Hogy pedig a mulatság esetleges rossz időjárásban is mindenesetre megtartható legyen, a bálháztermet is elkészítik e célra. A meghívókat jövő héten küldik szét. A jegyek elárulására pedig az ipartestület választmányi tagjai vállalkoztak. Egy személyjegy ára 50 kr.; családijegy 3 személyig 1 frt, több személyre szóló 1 frt 50 kr.

— **Egy földink körjegyzővé választása.** A felsőlövői kör közegéi a bizalomnak ritka példáját tanusították, a midőn e hó 21-én Szabó Elek főszolgabíró elnöke alatt Nagy Gyulát, városunk szülöttjét, aki eddig Alhón 12 éven túl közmegelőgédéssel működött, *Acandis* István ellenében körjegyzőnek megválasztották. A körhöz tartozó 11 község képviselő testületi tagjai közül, kik 250-en

felül vannak, hárman *Acandis* Istvánra, a többiek lelkesedéssel Nagy Gyulára szavaztak. — Gratulálunk ugy az illető községnek, mint a megválasztottnak!

— **Hirdetmény.** Kőszeg szab. kir. város pénztári hivatala által ezennel közhírré tétetik, hogy az 1897. évre készített haddij-adókiivetési lajstrom a szombathelyi m. kir. pénzügyigazgatóságának 22681/97. sz. rendelete folytán folyó évi június hó 30-ig bezárólag alulírott hivatalban közszemlére ki van téve. Kőszeg, 1897. június hó 23-án. *Városi pénztári hivatal.*

— **Hirdetmény.** Kőszeg szab. kir. város pénztári hivatala által ezennel közhírré tétetik, hogy az 1897. évre készített III. oszt. ker. adó és a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok adókiivetési lajstroma a szombathelyi m. kir. pénzügyigazgatóságának 22681/97. sz. rendelete folytán folyó évi június hó 23-tól június hó 30-ig bezárólag alulírott hivatalban közszemlére ki van téve. Kőszeg, 1897. június hó 23-án. *Városi pénztári hivatal.*

— **Temetőhely.** A Kőszegfalván mult vasárnap járt bizottság a létesítendő temető helyeül a helység dényugati oldalán levő városi termékenlen gödörhelyet és *Króty* Ferencz kőszegfalvi lakosnak mintegy 1 holdnyi szántóföldjét jelölte ki. *Króty* a temetőnek szánt földjének holdját 40 kr-ért hajlandó átengedni, mely megváltási összeget méltányosságánál fogva a temetői alaplól ki is fizethető.

— **Közkútak átalakítása.** Kőszegfalván tudvalevőleg csupán csak két közkút van s az is nyitott. A telep lakossága most azírtan kereste meg a várost, hogy a két kútát most szivattyúval lássa el, késznek nyilatkozván a költségekhez házankint 1 frttal hozzájárulni. A tanács pártolól fogja az ügyet a legközelebbi közgyűlés elé terjesztetni.

— **Kongresszuson.** A stockholmi újságíró-kongresszus magyar résztvevői mult vasárnap délután fél negykor utaztak el a magyar államvasutak keleti pályaházától. Köztük volt *Kaffehr* Béla szombathelyi kollegánk is.

— **Ingatlanok forgalma.** A következő ingatlanok kerültek telekkönyvi átírás alá a mult hét folyamán: *Lamp* József és neje után *Musker* Mária javára a 838. hsz. 503. számú ház 600 frt vételárban. Örökösödés jogszimén *Nehai* Fröhlich János és ifj. Fröhlich János után a 818. számú ház 1381. 1382. hsz. 1—4 sorsz. 2849. 2489. c. hsz. ingatlanokból elhaltakat illető részre: *Fröhlich* Lajos, *Emilia*, *Berta*, *Erzsébet* és *Mária* két utóbbi kis koruk javára. — *Nehai* Radvég Mihályné után a 6343. 2393. (7123—7124 b.) hsz. *Radvég* Mária, *Mihály*, *József*, *Konrád*, *Ferencz*, (*Rudányi* *Ferencz*) *Antal*, *Károly* és *Mária* javára. — *Blár* József, illetőleg *Róth* *Ferencz* után az 1337. 1338. hsz. 796. számú ház 1200 frt vételárban *Ipsits* György és neje javára.

— **Egy találmány jótéteménye,** mint például a *Kathreiner*-féle malatakéve előállítás módja a babkëve izével és zamatával a közönség részére gyakran illuzorikusá tétetik a piacon megjelenő értéktelen utánzatok által. Ezek vagy egyszerűen pirított árpa vagy pedig közönséges malata, mely vagy hasonló csomagolásban vagy pedig szabadon kimerve árulatik. Természetes, hogy ezen utánzatok által melynek ízét hamar megunjuk nem teljenül a valódi mindenütt legjobban bevált malata kávéhoz kötött várákozásunk. Hogy ezt elérhessük ne hagyjuk magunkat tévedésbe ejteni és kérjük és vegyük csak a *Kathreiner* névvel ellátott eredeti csomagokat.

Selyem-damasztok 65 krtól. 14 frt 65 krig méterenként — valamint fekete, fehér színes **Henneberg-selyem** 45 krtól 14 frt 65 krig méterenként sima, csikos, koczkázott, mintázott, damaszt s. a. t. (mint egy 140 különböző minőség, 2000 szin és mintázatban s. a. t.) a megrendelt árukat postabér és vámmentesen házhoz szállítva, valamint mintákat postafordultával küldik **Henneberg G. (cs és k udvari szállító) selyemgyárára Zürichben.** Svájkba czímett levelekre 10 kros, levelező lapokra 5 kros belyeg ragasztandó. Magyar nyelven írt megrendelések pontosan elintéztetnek.

Közgazdaság.

Istálló trágya, vagy műtrágya?

A növények szervezetük felépítéséhez különféle tápanyagokat igényelnek, a melyeket részben a talajból, részben pedig a levegőből vesznek fel. Minthogy a levegőből felvett tápanyagok a növényeknek kiapadbatlan mennyiségben állanak rendelkezésükre, természetes, hogy ezeknek fedezéséről a gazdának nem kell gondoskodnia. Nem így van ez azonban azon tápanyagokkal, a melyeket a növények a talajból vesznek fel. Ha egy talajon növényeket termelünk, úgy ezek a talajból tápanyagokat vesznek fel, ezen tápanyagokat mi a természetben a talajról elvesszük, a mi által természetesen a növényi tápanyagok mennyisége a talajban évről-évre kevesebb lesz, a minek következménye a termesztésem csökkenése és végtére a talaj kimerülése. Hogy ez benne követ ezzék, a gazdának szüksége gondoskodnia arról, hogy az elvont tápanyagok a talajnak visszaadásának, visszapótlásának s ezt elérjük a talaj trágyázása által. A visszapótlás történhetik vagy istálló trágyában, vagy műtrágyában.

Kérdés már most az, vajjon képes-e valamely gazdaság az elvont növényi tápanyagokat tisztán csak istálló trágyázással visszapótlolni? Ezen kérdésre a felelet az, hogy: nem. Lássuk miért.

Mindon gazdaság, mely oly növényeket termel, a

melyeket elad, talajból több növényi tápanyagot von el, mint a mennyit istálló trágyában visszapótlolni képes. Nem tudja pedig az elvont tápanyagokat visszapótlolni azért, mert a tápanyagok nagy része az eladott terményekben a gazdaságból kikerült és soha többé vissza nem jön. De ha megpróbálja a gazdaság a termékekben eladott növényi tápanyagokat bevásárolt takarmányfélékben pótlolni, még az esetben sem tudja teljesen a beállott hiányt fedezni, minthogy ezen eljárással a visszapótlás többbe kerül, mint a termékek által elért haszon. De nem tudja a gazdaság teljesen visszapótlolni a talaj kivont tápanyagait még azon esetben sem, ha p. o. kevés növényt termeszt eladásra, hanem inkább a termelt növényeket állainak takarmányozására használja fel s az állatokat vagy a nyert állati termékeket eladja, minthogy ez esetben a növényi tápanyagok az állatok szervezetében, az állati termékekben vitetnek ki a gazdaságból. Ily viszonyok közepette tehát, ha teljes visszapótlást akar a gazda elérni, kénytelen a hiányzó tápanyagokat bevásárlás által fedezni s erre leggyeszebb eljárás, ha a hiányt műtrágyákban fedezi.

Ha azonban valaki gazdaságában műtrágyákat használ, ebből még korántsem következik az, hogy istálló trágyára nincs szüksége. Sőt éppen ellenkezőleg, minthogy műtrágyázással a takarmány-termelés fokozható, az állomány mennyisége szaporítható, arra kell a gazdának törekednie, hogy minél több és minél jobb istállótrágyát produkáljon, minthogy rendes viszonyok között az istállótrágya mindig olcsóbbá kerül, mint a műtrágya. A műtrágyák alkalmazása már csak azért sem teszi fölöslegessé az istállótrágyát, mert a műtrágyákkal a talajba szerves anyagokat nem juttatunk, tehát végtére a talaj egyik igen fontos alkotó része, a humusz kifogyna, másrészt azonban a műtrágyákkal a talajba szerves anyagokat nem juttatunk, tehát végtére a talaj egyik igen fontos alkotó része, a humusz kifogyna, másrészt azonban a műtrágyákkal a talaj fizikai tulajdonságai oly kedvezőtlenül alakulnak, hogy a termelés ennek folytán csökkenne.

Mégis lehetnek egyes gazdaságokban oly esetek, a midőn a műtrágyák az istálló trágyával szemben kiváló előnyben részesítendők. Így p. o. a falutól vagy majortól órajárányira fekvő szántóföldek, vagy magasabban fekvő, nenezon megközelíthető földterületeknek istálló trágyával beirágazása a távolság, a megközelíthetlenség folytán igen sokba kerülne, s magát ki nem fizetné. Ily viszonyok között a műtrágyák alkalmazása nélkülözhetlen, minthogy azt a növényi tápanyagot, a melyet istálló trágyában egy holdra p. o. 20—25 szekér istálló trágyában szállítanánk ki, műtrágyák alakjában igen könnyen egy szekérral kivihetjük. Az ily helyeken a szervesanyag pótlására használjuk föl a zöld trágyázást. Vessünk a talajon pillangós virágú növényeket, s ezeket virágzásuk idejében szántuk alá. A zöld trágyázással egyúttal a talajt nitrogénben is gazdagítjuk, minthogy a pillangós virágok lekötik a levegő nitrogénjét és azt szervezetük felépítéséhez használják fel.

Irodalom és művészet.

— **Egy közérdekű és közhasznú könyv jelent meg.** Címe: **Adószámviteltan a magyar egyenes adókról, járulékaikról és számfejtéséről.** Pénzügyi hatóságok, hivatalok, pénztézetek, adóhivatalok, adókezelők és az adozó közönség számára. Írta *Kriszta Lukács*, székesfehérvári adószámviteli hivatali számtiszt. Előszóval ajánlja dr. *Boeckl* Károly, a budapesti tudomány-egyetemen az államszámviteltan ny. rendes tanára. A könyv az összes egyenes adók legszükségesebb tudnivalóinak egyetemes gyűjteménye. Magában foglalja az adónevek osztályozását, az adófizetők beosztását, az adók indokolt megállapítását, kulcsát, kiszabását, az állandó és ideiglenes adómentesség eseteit, a jogorvoslás útmutatását, az adószámfejtés s a hozzátartozó kamattérítés és késedelmi kamatszámítás tanát, a hivatali munkálat reformját és általában az adókezelésre vonatkozó minden szükséges felvilágosítást. Az adójárlékok és a számfejtés tekintetében egyetlen, tehát legelő munka gyanánt jelenik meg ez a könyv, mely különösen az adókamattérítés és késedelmi-kamat-számítás tanának szerző által feltalált, egyszerű küls szerinti számlapeldákkal illusztrált, világos előadása folytán az adókezelők részére most már azon oknál fogva is nélkülözhetlen tárgyat képez, mivel egyúttal az adozó közönségnek is alkalom nyújtatik az adókamat-számítás megtanulására. A földadó, házbéradó, III. és IV. osztályu kereseti adó, valamint a tőkekamat- és járadékadóra nézve táblásatok tüntetik fel, hogy 1 frttól az előfordulható legnagyobb jövedelmig terjedő összeg után, mennyi a fizetendő állami adó és általános jövedelmi pótdadó, valamint (Budapestre vonatkozólag) a községi adó, házbérkrajczár, utadó és ipar-és kereskedelmi kamarai illeték. A könyv tartalomjegyzéke útmutatást nyújt a különböző foglalkozású egyéneknek is, hogy a könyv melyik lapján keressék a rájuk vonatkozó tudnivalókat. Egy szóval: ezen könyv hasznos útmutató minden adozó polgárnak és az egyenes adókkal foglalkozó minden tisztviselőnek. A könyv ára 1 frt 50 kr. és kapható a „Pallas” könyvkiadóhivatalában (Budapest, V., Kálmán-utca 2.) valamint minden könyvkereskedésben.

— **A Magyar Hírlap** — Szerkeszti: *Fenyő* Sándor, főszerkesztő: *Horváth* Gyula — tizenötödik feléért kezdi július elsején. Ez idő alatt sok harcra állott ki és sok diadalt ért el. De most, a legutóbbi időben is, amikor nevezetes politikai és társadalmi akciók folytát az országban, ez a függetlenül álló és csupán közönségére támaszkodó újság, elől járt, mint az alkotmány, a népszabadság, a magyar kultúra legéberebb őre. Az ő határozott fellépésének köszönhető a hirhedt 35. § visszavonása és ő serkentette elszánt harcra a képviselőház ellenzékét a sajtószabadságot megnyirbáló 16. §. ellen. És a Magyar Hírlap küzdött és küzd első sorban a

magyar főváros magyarsága, a nemzeti művelődés egysége és erete érdekében is. Lehetetlenné tette mindenkorra a német színházat Budapestén; elkecsesedett, talán ki-méletlen, de erőteljes és sikeres volt harcza azok ellen, kik a fővárost viszanémetesíteni akarták. Követ-kezően, egy csapáson haladó újság megindulása óta és ilyen lesz, ilyen marad mindenkör. Olvasóink erőteljes, bátor és demokrata szellemét testesíti meg és friss erővel indul neki annak a háborúnak, a melyet a radi-kális, magyar demokrácia viv a liberális című, de reakzionárius lelkű hivatalos politika s fennálló hatalom ellen. Már ez is megmagyarázná a Magyar Hírlap nagy népszerűségét és elterjedését; de ehhez járul még, hogy legtöbbször foglalkozik az összes újságok közül a vidék érdekeivel és a gazdasággal és az, hogy több kedvez-ményt nyújt olvasóinak, mint bármelyik napilapunk. Most folyó regénye után Mark Twain-nek, a nagy amerikai humoristának új regényét közli majd, párhuzamosan Bródy Sándor „Egy férfi vallomása” című tárczaccikk-lusával és „A budapesti társaság” még hátralévő részeivel. Teljesen díjtalanul adja előfizetőinek Karácsonyi Album-át, díjtalanul a „Kis Világ” című gyermeklapot és féláron az „Évszak” című divatújságot. Új előfizetőknek ingyen küldi meg folyó regényének eddigi foly-tatását. A lapot nyáron át bárhol, fürdőbe, nyaraló-helyre utána küldi előfizetőinek. Mutatványzamat min-denkinek küld, aki ezt kívánja. Előfizetni bármily naptól kezdve lehet. Előfizetési árak egy hónapra 1 ft 20 kr., negyedévre 3 ft 50 kr. Az előfizetés postátalványon beküldhető a „Magyar Hírlap” kiadóhivatalának, Buda-pest, Honvéd-utca 4.

Vasuti menetrend.

Állomások		II. III. oszt. kocsikkal			
		reggel	d. e.	d. u.	este †
Középeurópai idő					
Köszeg ind.		4 ³⁰	8 ⁰⁰	11 ³⁰	4 ²⁰ 8 ⁴⁰
Lukácsháza (m. h.)		5 ⁰⁰	8 ¹⁰	12 ⁰¹	4 ⁴⁰ 8 ⁵⁴
Német-Genes (m. h.)		5 ²⁴	8 ³⁵	12 ²⁰	4 ⁵⁷ 9 ¹⁰
Szombathely érk.		5 ³⁹	8 ⁵⁰	12 ³⁴	5 ¹² 9 ²⁵
Szombathely ind.		6 ⁰⁵	11 ⁰⁰	3 ¹⁵	7 ⁰⁵ 9 ⁵⁵
Német-Genes (m. h.)		7 ⁰¹	11 ¹⁵	3 ³¹	7 ²¹ 10 ¹⁰
Lukácsháza (m. h.)		7 ¹⁵	11 ³¹	3 ⁴⁵	7 ³⁵ 10 ²⁷
Köszeg érk.		7 ³¹	11 ⁴⁵	4 ⁰¹	7 ⁵¹ 10 ⁴⁰

*) Csak kedden és pénteken közlekedik.

† Csak nyáron vasár- és ünnepnapokon közlekedik.

Magyar királyi államvasutak.

Budapestre.

Szombathely	éjél	2.50	reggel	9.00	d. e.	12.30	este	11.—
Vép		8.06	—	—	—	12.52	—	11.14
Sárvár		3.36	—	9.30	—	1.16	—	11.41
Kis-Czell	reggel	4.46	—	9.53	—	2.21	—	12.24
Győr	d. e.	10.47	—	11.26	—	4.58	—	3.—
Bpestre érk.	d. u.	1.25	d. u.	2.05	este	9.20	—	7.35

Budapestről.

Budapest	regg.	8.50	d. u.	1.45	d. u.	2.20	este	9.55
Győr	d. e.	11.33	—	4.41	—	5.30	—	2.36
Kis-Czell	d. u.	1.52	este	6.06	este	5.45	—	4.32
O.-Aszonyfa	—	—	—	—	—	—	—	—
Sárvár	—	—	—	—	—	9.34	—	5.06
Vép	—	—	—	—	—	10.07	reggel	5.31
Szombath. é.	—	—	—	—	—	10.23	—	5.44

Déli vasut menetrendje.

Szombathelyről Bécs felé indul:

Szombathely	regg.	4.00	regg.	5.52	d. e.	9.01	d. u.	4.39
Acád	—	—	—	—	—	9.18	—	4.55
Bécsbe érk.	—	—	—	—	—	9.40	d. u.	1.35

Bécs felől Szombathelyre indul.

Bécs	regg.	1.20	delb.	1.41	d. u.	5.25	este	7.40
Acád	—	—	—	—	—	9.18	—	12.20
Szombath.	—	—	—	—	—	9.33	—	12.37

Szombathelyről Nagy-Kanisza felé indul:

Szombathely	d. e.	11.07	este	5.18	éjél	12.51
Dömötör	—	—	—	—	—	1.10
Molnári	—	—	—	—	—	1.21
Győrvar	—	—	—	—	—	1.53
N.-Kanizsára érk.	—	—	—	—	—	3.42

Kanisza felől Szombathelyre indul:

N.-Kanizsa	éjél	12.45	reggel	6.05	d. u.	2.05
Győrvar	—	—	—	—	—	3.36
Molnári	—	—	—	—	—	4.05
Dömötör	—	—	—	—	—	4.15
Szombathelyre ér.	—	—	—	—	—	4.31

Szombathelyről Grác felé indul:

Szombathely	regg.	6.04	d. u.	3.16	éjél	7.03
Kis-Únyom	—	—	—	—	—	—
Egyházas-Rádecz	—	—	—	—	—	—
Körmond	—	—	—	—	—	7.30
Csákvány	—	—	—	—	—	—
Rátót	—	—	—	—	—	7.45
Brt-Gothárd	—	—	—	—	—	7.59
Gyulafalva	—	—	—	—	—	8.10
Grácba érkezik	d. e.	10.25	este	7.35	—	9.49

Grác felől Szombathelyre érkezik:

Grác	reggel	6.10	regg.	8.10	a t.	8.10
Gyulafalva	—	—	—	—	—	8.58
Brt-Gothárd	—	—	—	—	—	9.15
Rátót	—	—	—	—	—	9.33
Csákvány	—	—	—	—	—	9.43
Körmond	—	—	—	—	—	9.67
Egyházas-Rádecz	—	—	—	—	—	10.12
Kis-Únyom	—	—	—	—	—	10.26
Szombathelyre érkezik	—	—	—	—	—	10.40

H i r d e t é s e k.

A Chernel-utczában

(uri-utca)

10. szám alatt lévő

emeletes ház

szabad kézből eladó.

Bővebbet a haztulajdonosnál, földszint.

Attila-permetezőgép.

Az „Attila” permetező mindazon bajokat, melyek a szőlősgazdák eléggé bosszantják, elhárítja és pedig az által, hogy a szélkázant egy csavarintás által a puttonyból kivehetjük, mi által az egész szerkezet már kezünkben van. Ugy a puttony, mint a szerkezet tisztán tartható és a legegyszerűbb munkás szétbontja és összerakja. Soha sem pusztulhat, soha gépész kezébe adni nem kell; mindenki maga bánhat vele. A szórója is páratlan jól szór, valóságos ködöt csinál!

Ára 18 lrt.

Szigeti Sándor

Kecskemét.

UGYANITT KITÜNŐ

blézliklik 130 frtért.

Poloskairtó-szer.

Miért?

a csász. kir. és szabada-
lalmazott Ditrichstein
féle

POLOSKAIRTÓ-SZER

pó. ohatatlan a ma-
ga nemében, a eddig
még minden verseny
daczára annak buto-
rokban, selyem, gob-
lain kárpitokban vagy
egyéb szövetekben
semmi pecét nyomot
nem hagy hátra, mint
az más szereknél ed-
dig előfordult, nem
lobbanékony, sőt or-
vosi kimutatás szerint
rögtön elpusztítja.

Azért,

mert mind a mellett,
hogy a folyadék a po-
loskák és petéinél rö-
gtön pusztítást okoz,
daczára annak buto-
rokban, selyem, gob-
lain kárpitokban vagy
egyéb szövetekben
semmi pecét nyomot
nem hagy hátra, mint
az más szereknél ed-
dig előfordult, nem
lobbanékony, sőt or-
vosi kimutatás szerint
a szoba levegőjét tisztí-
tja.

Ára üvegenként ecsettel 40 kr., 75 kr., 150 kr. —
Gummifecskendő 40 kr.

Sváb és muszka-irtó-por.

Feltétlenül biztos hatása. 1 doboz 1 frt.

Valódi padló viasz 1/2 kilós doboz 60 kr. 1 kilós doboz 120 kr.
Padló olaj lakfesték 1 doboz 120 kr. ecset hozzá 60 kr., 80 kr.
Megrendelések utánvet mellett pontosan eszkozzelnek.

DITRICHSTEIN MÓR.

Budapest, VI. ker. Nyár-utca 34. szám.

Elarusítok kerestetnek.

Valódi brünni posztószövetek.

Egy vég 3.10 méter }
hosszu, teljes uri- } valódi
öltöny ára csak } 6. — jobb
} 7.75 dnom
} 9. — igen dnom
} 10.50 legdnomabb

Egy vég egy fekete szalonöltönyhöz 10 frt Felöltőszövetek,
loden, peruvia, dooking, állami és vasuti tisztviselőknak való
szövetek, legdnomabb kammgarn és cheviotokat stb. stb. küld
gyári áron a pontos és azolidnak ismert

posztógyári raktár Kiesel-Amhof Brünnben.

Minták ingyen és bérmentve. Mintahü szállítás.

Figyelemre méltó! A t. közönségnek fontos azt tudni,
hogy a szöveteket közvetlen helyről való beszerzés esetén sokkal
olcsóbban kapja, mint a közvetítő kereskedelem útján. A Kiesel-
Amhof brünni cég az összes posztókat valódi gyári áron küldi
szét és nem számítja hozzá a magánverőt annyira megkárosító
gyűvevezt szabóengedélyt.

Alapított 1858.

Budapesti Szivattyu- és Gépgyár Részvény-Társaság

(ezelőtt WALSER FERENCZ)

HU D A P E S T E N, VI. ker., Külső váci-ut 45. szám.

Sürgőnyezim: SZIVATTYUGYÁR BUDAPEST.

GYÁRT:

mindenféle gozgépet Schmidt-féle forrgőzmozgatókat (40% szennyeztakarítás), petroleum és benzin-
motorokat. Keretfűrészeket, körfűrészeket és csertöröket Gőzkazánokat, előmelegítőket,
tartányokat. Hidakat és egyes vasszerkezeteket. Mindenfélé szivattyukat gőz-, szij- és
kézi hajtásra, valamint villamos üzemre. Artézi kutfelepitményeket vasból. Tűzfecskendőket
és vizszállítókat, tüzoltósági felszerelési tárgyakat. Köztisztasági szereket, öntöző-kocsikat,
sárkaparó- és seprőgépeket, hőkéket és üthengereket. Egészésgügyi szereket mint gőzfer-
tőtlenítő készülékeket és teljes fertőtlenítő telepeket, pöczegödör tisztító készülékeket.
Vas- és ércöntvényeket, harangokat. Kéményöntésű aczélfelületű tüzrostélyokat egyenes
és kigyóatokban, valamint polygon rostélyokat.

LETESIT: vízműveket, csatornázásokat, vízvezeték és légszeszberendezéseket, központi
fűtéseket.

Arjegyzékek és költségvetések ingyen és bérmentve küldetnek.

Arverési hirdetményi kivonat.

A községi kir. járásbírósig mint telekkönyvi ha-
tóság közhírré teszi, hogy a szombathelyi téglagyár és
csatlakoztatott végrehajtaróknak Draskovits Janos vég-
rehajtatást szenvedők elleni 926 frt, 300 frt, 188 frt
58 kr. és 410 frt tőkekövetelések és járulékaik iránti
végrehajtatási ügyben a községi kir. járásbírósig területén
lévő Köszegfalva községben fekvő a községi 1146. sz.
tj. kben A l. 3093. 3664. 3655/a 3665/a hrsz. 6. ház-
számu contractualis ingatlanra 781 frt, a községi 2295.
sz. tj. kben felvett A + (3587—3588.) ház. szántóra
243 frt 10 kr., a községi 2465. sz. tj. kben felvett A +
(4531—4534) hrsz. szántóra és rétre a kieföldi A. dül-
lőben, meg pedig úgy a végrehajtatást szenvedett felére,
valamint a végreh. törvény 156. §. a. pontja alapján
Haiden Erzsébet felére, vagyis egészben 507 frt 10 kr.
ban, végül a községi 2482. sz. tj. kben felvett felében
Draskovits Janos tulajdonát képező a a végreh. törvény
156. §. a. pontja alapján neje Haiden Erzsébet tulaj-
donát képező A + 3233/a hrsz. egész szántóra 176 frt-
ban az A + 3238/a hrsz. szántóra az ujalbi árverést
179 frt 30 kr. ban ezennel megállapított kikiáltási árban
elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az

1897. évi július hó 13-ik napján
d. e. 10 órakor a községi kir. járás-
bírósig hivatalos helyiségében

megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiál-
tási áron, vagy jobb ajánlatra eladatni fognak.

Az árverezeni szándékozók tartoznak az ingatlanok
becsárának 10% át vagyis 78 frt 10 kr., 23 frt 31 kr. 50 ft
70 kr., 17 frt 60 kr., 17 frt 93 kr. készpénzben, vagy az
1881: LX. t.-cz. 42. §. ában jelzett ár foly a m m a l k i j e
l ő l t e s az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. n. kelt
igazságügyminiszteri rendelet 8. §. ában, kijelölt óvadék-
képes értékpapírban a kiküldött kézhez letenni, vagy az
1881: LX. t.-cz. 170 §. a értelmében u bánáptenznek
a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű
elismervényt átzoalgtatni.

Kelt Köszegen 1897. évi május hó 17. napján.

A községi kir. járásbírósig mint telekkönyvi hatóság.

JELZÁLOG KÖLCSÖNÖKET

földbirtokra 3¹/₂%

házakra 4¹/₂%

másnemű ingatlanokra 5% mellett legmaga-
sabb összegben ajánlunk. — E kölcsönök
konvertálásoknál bélyeg és illetékmentességet
élveznek.

Erdő kihasználások, birtok parcellázások
átvétele. Birtok szövetkezeteknek hosszú le-
fizetési tartamra eladatnak.

MAGYAR LLOYD

közgazdasági vállalat.

Budapest, Király-utca 70.

Richter-féle Horgony-Pain-Expeller

Liniment. Capsici comp.

Faen hiruves haziszer ellentállt az idő megpróbálás-
nak, mert már több mint 27 év óta megbízható, fájda-
lomcsillapító bedörzölésenként alkalmazták községyneél,
csuznál, fagszaggatással és meghuleseknél és az orvosok
által bedörzölésekre is mindig gyakrabban rendeltetik. A
valódi Horgony-Pain-Expeller, gyakorta Horgony-Liniment
elnevezés alatt, nem titkos szer, hanem igaz népszerű házi-
szer, melynek egy háztartásban sem kellene hiányozni.
40 kr., 70 kr. és 1 frt. üvegenként árban majdn minden
gyógyszertárban kesoletben van; főraktár:
Török Jozsef gyógyszerésznél Budapeston. Be-
vasárlás alkalmával igen óvatossak legyünk, mert
több kisebbértékű utánzat van forgalomban. Ki
nem akar megkárosodni, az minden egyes
üveget „Horgony” védjegy és Richter cégjegyzé-
zés nélkül mint nem valódit utasítsa vissza.

RICHTER F. AD. és társa. és. és. kr. udvari szállás, ROBOLESTADT.